

DOI: 10.33663/0869-2491-2026-37-893-901

УДК 343.17+341.6

О. С. ФЕЩЕНКО,
аспірант Інституту держави і права
імені В. М. Корецького НАН України*
ORCID: 0009-0007-1753-2774

ІНФОРМАЦІЙНО-ПСИХОЛОГІЧНЕ НАСИЛЬСТВО В КРИМІНАЛЬНОМУ ПРАВІ

У статті досліджуються поняття інформаційно-психологічного насильства та можливість використання інформаційних технологій і інтернет-технологій як одного з заходів запобігання кібернасильству, що вчиняється з використанням та за допомогою інформаційних технологій. Розглянуто міжнародну практику різних країн у підходах до законодавчого визначення інформаційно-психологічного насильства та запропоновано внесення змін до законодавства України.

Ключові слова: інформаційно-психологічне насильство, кібернасильство, кібербулінг, мобінг, злочини, комунікаційні технології.

Feshchenko Oleh. Information and psychological violence in criminal law

Questions regarding the inclusion of information-psychological violence in the objective elements of a crime are increasingly raised by scholars in the field of criminal law who study offenses committed through the use of information technologies. The article examines the concept of information-psychological violence and the possibility of using information technologies and internet technologies as one of the measures for preventing criminal actions committed through cyberviolence with the help of information technologies.

Keywords: information-psychological violence; cyberviolence; cyberbullying; mobbing; crimes; communication technologies.

Постановка проблеми. Сучасні інформаційні технології істотно впливають на суспільні відносини. І не завжди, на жаль, позитивно. В епоху цифрової трансформації спостерігається тенденція відходу від фізичного безпосереднього насильства на користь інформаційного та дистанційного впливу на людину. Результати застосування методів інформаційно-психологічного впливу бачимо в численних випадках самогубств учасників соціальних мереж «груп смерті», переказах грошей шахрям та інших суспільно небезпечних діях. Використання методів деструктивного психологічного впливу та інформаційних технологій завдає шкоди особистості, руйнує її психіку. Ця злочинність постійно еволюціонує й пристосовується до нових інформацій-

* **Feshchenko Oleh**, Postgraduate Student of Koretsky Institute of State and Law of the NAS of Ukraine

них технологій. Тому боротьба з нею потребує постійного розвитку й удосконалення методів і технологій, а також передусім закріплення в нормах кримінального права. Комп'ютерні технології, зокрема комунікаційні, стають засобом учинення злочинів без фізичного контакту, шляхом психологічного насильства, що призводить до великої кількості жертв.

У зв'язку з цим учені багатьох держав досліджують особливості дій, що здійснюються з використанням технологій комунікацій і які за своєю суттю становлять кібернасильство або можуть виражатися в інформаційно-психологічному насильстві. Такими злочинними діями, на думку дослідників, є: поширення неправдивої інформації, комп'ютерний тероризм, онлайн-домогання, у тому числі сексуальне, віртуальний мобінг, кібербулінг (цікування), кіберсталкінг (переслідування), поширення дезінформації та інші суспільно небезпечні дії. Усі їх об'єднує те, що вони або спрямовані на створення умов для вчинення злочину, або самі можуть утворювати самостійний склад злочину, здійснюваного з використанням інформаційних технологій, у якому об'єктивна сторона злочину може бути описана як інформаційно-психологічне насильство.

Тему інформаційно-психологічного насильства у кримінальному праві в цілому або окремим аспектам цієї проблеми було присвячено роботи таких науковців, як: М. М. Бабаєв, О. М. Бандурка, Ю. В. Баулін, А. А. Вознюк, В. Н. Волкова, Б. М. Головін, В. В. Голіна, В. Я. Горбачевський, О. В. Григор'єва, В. К. Гришук, О. Л. Гуртовенко, О. О. Дудоров, О. М. Джужа, В. М. Дрьомін, А. П. Закалюк, А. Ф. Зелінський, А. О. Йосипів, І. І. Карпець, О. Г. Колб, О. М. Костенко, В. В. Кузнецов, І. П. Лановенко, О. М. Литвинов, В. В. Медведська, В. О. Навроцький, Ю. В. Нікітін, Г. М. Собко, К. М. Плутницька, В. Я. Тацій, В. П. Тихий, В. О. Туляков, П. Л. Фріс, М. І. Хавронюк та багато інших вчених.

Мета статті полягає у встановленні кримінально-правових аспектів інформаційно-психологічного насильства над особою, визначенні його рис, а також у порівнянні законодавства України та інших країн для можливості вдосконалення правових методів боротьби із ним.

Виклад основного матеріалу. Попри відомі у кримінальному праві суспільно небезпечні дії, що здійснюються з використанням інформаційних технологій і спрямовані проти особистості, з'являються нові, які потребують ґрунтовного вивчення та законодавчої зміни підходу до визначення злочинів у сфері комп'ютерної інформації загалом.

Ще у 2018 році спеціальним доповідачем Ради ООН з прав людини з питань насильства щодо жінок, його причин і наслідків про насильство в Інтернеті щодо жінок і дівчат у аспекті прав людини зазначено, що форми насильства, які вчиняються за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій (далі – ІКТ) набувають дедалі більшого поширення. У його доповіді вказується, що в сучасну цифрову епоху Інтернет та ІКТ генерують соціальні цифрові простори та трансформують те, як зустрічаються, спілкуються та

взаємодіють індивіди, а тим самим і в більш загальному плані переформатують суспільство загалом (пункт 12). Також зазначається, що термінологія в цій сфері не має однозначного характеру (пункт 15)¹. Вітчизняні науковці наголошують на проблемі відсутності форми психологічного насильства в структурі складу злочину, хоча кількість злочинів, під час учинення яких інформаційно-психологічне насильство є провідним мотивом і здійснюється з використанням інформаційних технологій, постійно зростає. У цих злочинах проявляється одна з основних властивостей інформації – впливати на психіку. Сутність психологічного насильства полягає в цілеспрямованому деструктивному впливі на психіку з метою придушення волі, досягнення змін певних психологічних характеристик особистості².

Однак слід зазначити, що, незважаючи на суспільну небезпечність інформаційно-психологічного насильства, воно як об'єктивна сторона складу злочину в Кримінальному кодексі України (далі – КК України) не визначене, на відміну від насильства. З одного боку, це можна пояснити тим, що насильство може розглядатися як підмножина поняття «насильство». Але з іншого боку, інформаційно-психологічне насильство має власну специфіку, що відрізняє його від насильства. Ця специфіка полягає в тому, що насильство зазвичай розглядається як фізичне або емоційне завдання шкоди чи болю іншій людині. Воно може проявлятися як у фізичній агресії, так і в погрозах, залякуванні, знуцаннях та інших формах фізичного чи емоційного насильства.

Вітчизняні науковці визначають інформаційно-психологічне насильство як:

– «як агресивні, навмисні дії, які здійснюються групою або окремою особою з метою приниження, залякування та цькування іншої особи за рахунок використання інформаційно-комунікаційних засобів»³;

– «систематичні умисні дії з боку особи або групи осіб (частіше підлітків) із використанням інформаційно-комунікаційних засобів, спрямовані проти іншої особи (осіб), що характеризуються створенням ворожої, принизливої обстановки»⁴;

– «як новітню форму агресії, що передбачає жорстокі дії з метою принизити людину за допомогою використання інформаційно-комунікаційних засобів: мобільних телефонів, електронної пошти, соціальних мереж»⁵.

Також вчені визначають ознаки, які притаманні інформаційно-психологічному насильству як явищу: «1) виступає агресивною формою насильства; 2) об'єктом кібербулінгу можуть бути як знайомі, так і незнайомі особи; 3) здійснюється із застосуванням засобів електронних комунікацій; 4) має на меті приниження людини, дошкуляння їй, провокування конфліктних ситуацій»⁶.

Комітет Конвенції про кіберзлочинність визначає інформаційно-психологічне насильство як «використання комп'ютерних систем для спричинення, сприяння або загрози насильства проти осіб, що призводить або може при-

звести до фізичної, сексуальної, психологічної чи економічної шкоди чи страждань і може включати в себе використання обставин, характеристик або вразливості особи»⁷.

В. М. Руфанова виокремлює такі види інформаційно-психологічного насильства: «1) надсилання електронних листів і повідомлень з метою залякування чи шантажу; 2) поширення неправдивої інформації про особу; 3) злам електронної пошти чи сторінки в соціальній мережі; 4) зміна та використання профілів людей з використанням чужих паролів; 5) розміщення та розсилка чужих фотографій з метою глузування та обговорення; 6) розміщення інтимних фотографій з метою стигматизації чи цькування особи; 7) вимагання через електронне спілкування особистої інформації з метою поширення цієї інформації; 8) копіювання та використання особистої інформації шляхом зламу або незаконного входження в профіль іншої особи в соціальній мережі; 9) обговорення людини в соціальних мережах або чатах з метою наклепу або дискредитації»⁸.

Також у науковій літературі визначається, що інформаційно-психологічне насильство проявляється у: «надсиланні електронних листів, текстових повідомлень (SMS) або інших миттєвих повідомлень образливого або погрозливого характеру; розміщенні образливих коментарів щодо особи в мережі Інтернет; розповсюдженні інтимних фотографій чи відеозаписів за допомогою засобів електронних комунікацій»⁹.

Інформаційно-психологічне насильство базується на використанні інформації та психологічних методів завдання шкоди або здійснення контролю над іншою людиною. Це може досягатися загрозою поширення неправдивої інформації, залякуванням, шантажем, приниженням, маніпуляцією та іншими способами, що завдають емоційної або психологічної шкоди.

Ще однією характерною рисою є те, що людина, перебуваючи під дією інформаційно-психологічного насильства, може й не знати про це; особливо це стосується дітей. Дослідники зауважують, що збройна агресія та пов'язані з нею виклики, такі як окупація окремих територій, масштабні внутрішні переміщення, руйнування соціальних зв'язків та економічна нестабільність, значно посилюють ризики для найбільш уразливих категорій населення. Жінки, діти, внутрішньо переміщені особи та ветерани війни стають потенційними жертвами психологічного насильства, включаючи сталкінг, який часто не лише порушує особистий простір, а й завдає значної шкоди психічному здоров'ю¹⁰. Інформаційно-психологічне насильство часто залишається непоміченим для оточення, оскільки воно ґрунтується на маніпуляції та психологічному впливі. Об'єктом інформаційно-психологічних злочинів є особистість, її права та свободи, які визнані пріоритетними для захисту від злочинних посягань у більшості держав світу.

Тож цифрова трансформація створила умови для вчинення злочинів шляхом деструктивного інформаційно-психологічного впливу на людину, у яких

інформаційні технології, зокрема інтернет-технології, стають засобом учинення злочинів.

Так, хоча розділ XVI КК України присвячений кримінальним правопорушенням у сфері використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку, але вона не охоплює такі злочини, в яких об'єктивна сторона може бути описана як інформаційно-психологічне насильство, що здійснюється шляхом цілеспрямованого впливу на людину шкідливої інформації. Обговорювана проблема виходить за межі розділу XVI, незважаючи на те, що засобом учинення таких злочинів є інформаційні технології й інформація.

На думку О. І. Дітріха, розуміння психічного насильства в кримінальному праві різниться залежно від доктринальних підходів. Вузкий підхід пов'язаний з тим, що психічне насильство підлягає кримінально-правовій оцінці лише у випадку загрози фізичного насильства. Широке розуміння охоплює не лише загрозу фізичного насильства, а й такі форми психічного впливу, як образи, знущання, цькування. Таке розуміння ґрунтується на аналізі судово-слідчої практики та враховує різні форми психічного впливу, здатні завдати шкоди жертві¹¹.

Попри це, поза межами регулювання КК України залишилися інші дії, пов'язані з інформаційно-психологічним впливом, зокрема віртуальний мобінг, який, наприклад, у Великій Британії віднесено до злочинів. У випадках, коли певні особи заохочують інших надсилати деструктивні повідомлення, прокурори повинні розглядати це як злочини, пов'язані з підбурюванням або сприянням злочину відповідно до статей 44–46 Закону про тяжкі злочини 2007 року¹². Також частково поза кримінальним регулюванням залишилися інше діяння – сексуальні домагання в інтернеті (сталкінг, інтернет-харасмент, онлайн-харасмент), що виражається в надсиланні непристойних і небажаних повідомлень або матеріалів сексуального характеру, небажаних сексуальних коментарів, погроз, шантажу або інших форм непристойної поведінки, реалізованих за допомогою різних інтернет-технологій.

Так, до Кримінального кодексу України свого часу була внесена ст. 156-1, яка визначає кримінально-протиправною пропозицію зустрічі, зроблену повнолітньою особою, у тому числі з використанням інформаційно-телекомунікаційних систем або технологій, особі, яка не досягла шістнадцятирічного віку, з метою вчинення стосовно неї будь-яких дій сексуального характеру або розпусних дій¹³. Проте цього недостатньо, тому що таким діям можуть піддаватись і повнолітні особи. Можна навести приклади законодавства країн, у яких, залежно від наслідків, сексуальні домагання до всіх осіб (незалежно від їхнього віку чи орієнтації) можуть бути кваліфіковані як злочин. Законодавство США передбачає кримінальну відповідальність за дії, що кваліфікуються як онлайн-харасмент. Закон про комунікації Великої Британії 2003 року¹⁴ передбачає кваліфікацію як злочину надсилання електронних

повідомлень, що містять погрози, образи або приниження, лише за наявності тяжких наслідків. У Канаді онлайн-харасмент регулюється Законом про телекомунікації¹⁵ і може розглядатися як злочин. Оскільки аналізовані правопорушення здійснюються з використанням інтернет-технологій, потрібне активне залучення інтернет-посередників і системи регуляторів суспільних відносин для розвитку політик та інструментів, що забезпечать безпечний онлайн-простір для людини.

На нашу думку, нав'язливе переслідування, зокрема із застосуванням інформаційних технологій, характеризується необхідним ступенем суспільної небезпеки, тому підтримуємо позицію вчених щодо криміналізації такої поведінки у КК України¹⁶. Треба відмітити, що вітчизняний законодавець не стоїть осторонь цієї актуальної проблеми. У Верховній Раді України зареєстрований законопроект № 12088, який передбачає визначення термінів «злочинне переслідування» та «кіберпереслідування», а також установлює відповідальність за такі дії. Необхідність запровадження таких змін зумовлена впливом світових глобалізаційних процесів на розвиток злочинності, сучасними тенденціями поширення насильства в Україні в умовах воєнного стану, а також зарубіжним досвідом.

Висновок. Значна частина нашого життя перейшла в онлайн-простір. Тому закономірно, що виникають нові види злочинів, які вчиняються в цій сфері. Використання цифрових технологій і цифрова трансформація спричинили появу нових форм суспільно небезпечних діянь, у яких інформаційно-психологічне насильство відіграє ключову роль. Сучасні інформаційно-комунікаційні технології створили умови для дистанційного впливу на психіку людини з метою переслідування, здійснення агресії, погроз, шантажу чи образ, що істотно розширило можливості для вчинення злочинів без фізичного контакту. Незважаючи на те, що онлайн-насильство є віртуальним, воно може завдавати цілком реальної шкоди потерпілим. Наукові підходи до визначення інформаційно-психологічного насильства демонструють його багатовимірність охоплюючи широкий спектр проявів – від кібербулінгу та мобінгу до онлайн-домогань і використання шкідливої інформації з метою маніпуляції, приниження чи контролю над особою. На етапі їх кваліфікації постає чимало запитань, адже суспільні відносини змінюються швидше, ніж законодавство.

Попри суспільну небезпечність таких діянь, чинне кримінальне законодавство України не містить належної нормативної конструкції для визначення інформаційно-психологічного насильства як об'єктивної сторони складу злочину. Існуючі статті КК України лише частково охоплюють окремі форми кібернасильства, залишаючи поза межами правового регулювання значну кількість суспільно небезпечних дій, зокрема віртуальний сталкінг. Порівняльний аналіз свідчить, що законодавство низки іноземних держав уже визнає подібні дії злочинами, що підкреслює актуальність удосконалення національної правової бази.

Отже, необхідним є оновлення кримінального законодавства України шляхом закріплення поняття інформаційно-психологічного насильства та визначення його суб'єктивних та об'єктивних ознак, а також розширення кримінально-правового захисту особи від нових форм кіберзлочинності.

1. Report of the Special Rapporteur on violence against women, its causes and consequences on online violence against women and girls from a human rights perspective (A/HRC/38/47, 18 June 2018). Original: English. URL: <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/G18/184/58/PDF/G1818458.pdf?OpenElement> 2. Боковець О. І. Наслідки впливу психологічного насильства на психічне здоров'я особистості. *Перспективи та інновації науки*. Серія: Психологія / голов. ред. В. І. Богом'я. 2022. № 1(6). С. 417–420 DOI: 10.52058/2786-4952-2022-1(6)-417-428 3. Головки О. М., Шпак К. О., Микита А. А. Динаміка правопорушень під час пандемії COVID-19: домашнє насильство та кібернасильство. *Право та інноваційне суспільство*. 2021. № 1(16). С. 70–78. DOI:10.37772/2309-9275-2021-1(16)-10 4. Лубенець І. Кібернасильство (кібербулінг) серед учнів загальноосвітніх навчальних закладів. *Jurnalul Juridic National: teorie si practica*. Junie, 2016. С. 178–182. 5. Найдьонова Л. А. Кібербулінг або агресія в Інтернеті: способи розпізнання і захист дитини: методичні рекомендації. Вип. 4. Київ, 2011. 34 с. DOI:10.59416/QXYN4349 6. Новіков М. М., Новікова М. М. Теоретико-правовий аспект кібернасильства: поняття та зміст. *Юридичний вісник «Повітряне і космічне право»*. 2021. Том 1. № 58. С. 61–67. 7. Cybercrime Convention Committee (T-CY). URL: <https://rm.coe.int/t-cy-mapping-study-on-cyberviolence-final/1680a1307c> 8. Руфанова В. Гендерно зумовлене кібернасильство в світлі практики Європейського суду з прав людини. *Knowledge, Education, Law, Management*. 2021. № 6 (42). С. 209–213. 9. Медведська В. В. Правові засади захисту жінок від домашнього насильства: дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2022. 240 с. 10. Баграченко Т. С. Сталкінг як форма насильства за ознакою статі: порівняльний аналіз міжнародного досвіду криміналізації та перспективи імплементації в українське законодавство. *Проблемні питання насильства в сім'ї та насильства за ознаками статі в Україні в умовах воєнного стану: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Рівне, 18 берез. 2025 р.)*. Міжнар. економ.-гуманіт. ун-т ім. акад. Степана Дем'янчука. Львів-Торунь: Liha-Pres, 2025. С.11–14. 11. Дітріх О. І. Поняття та зміст психічного насильства в кримінальному праві України: проблеми визначення. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка*. Юридичні науки. 2007. Вип. 74–76. 12. Serious Crime Act 2007 // <https://bills.parliament.uk/bills/79> 13. Кримінальний кодекс України: чинне законодавство із змінами та допов. на 07 вересня 2022 року. Офіц. текст. Київ: Алерта, 2022. 240 с. 14. Communications Act 2003 // <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2003/21/contents> 15. Telecommunications Act. URL: <https://laws-lois.justice.gc.ca/eng/acts/t-3.4/?wbdisable=false> 16. Кваша Р. С. Сталкінг (нав'язливе переслідування): зарубіжний досвід кримінально-правової протидії. *Альманах права*. 2022. Вип. 13. С. 216–221. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ap_2022_13_37. DOI: 10.33663/2524-017X-2022-13-35

References

1. Report of the Special Rap. porteur on violence against women, its causes and consequences on online violence against women and girls from a human rights perspective (A/HRC/38/47, 18 June 2018). Original: English. URL: <https://documents-dds-ny.un.org/>

doc/UNDOC/GEN/G18/184/58/PDF/G1818458.pdf?OpenElement. **2.** Bokovets, O. I. Consequences of psychological violence on the mental health of the individual. *Perspectives and Innovations in Science: Series: Psychology* / Chief Ed. V. I. Bohomya Kyiv, 2022. No. 1(6). Pp. 417–420. DOI: 10.52058/2786-4952-2022-1(6)-417-428 (in Ukr.). **3.** Holovko O. M., Shpak K. O., Mykyta A. A. Dynamics of Offenses During the COVID-19 Pandemic: Domestic Violence and Cyber Violence. Law and Innovative Society. 2021. No. 1(16). pp. 70–78 (in Ukr.). **4.** Lubenets I. Cyber Violence (Cyberbullying) Among Students of General Secondary Educational Institutions. *Jurnalul Juridic National: Teorie și Practică*. June 2016. pp. 178–182 (in Ukr.). **5.** Naidonova L. A. Cyberbullying or Aggression on the Internet: Methods of Recognition and Child Protection: Methodological Guidelines. Issue 4. Kyiv, 2011. 34 p. (in Ukr.). **6.** Novikov M. M., Novikova M. M. Theoretical and Legal Aspect of Cyber Violence: Concept and Content. *Legal Bulletin “Air and Space Law”*. 2021. Vol. 1, No. 58. Pp. 61–67 (in Ukr.). **7.** Cybercrime Convention Committee (T-CY). Available at: <https://rm.coe.int/t-cy-mapping-study-on-cyberviolence-final/1680a1307c>. **8.** Rufanova V. Gender-Based Cyber Violence in the Light of the Case Law of the European Court of Human Rights. *Knowledge, Education, Law, Management*. 2021. No. 6 (42). Pp. 209–213 (in Ukr.). **9.** Medvedska V. V. Legal Framework for the Protection of Women from Domestic Violence: PhD thesis in Law. Kyiv, 2022. 240 p. (in Ukr.). **10.** Batrachenko T. S. Stalking as a Form of Gender-Based Violence: A Comparative Analysis of International Experience in Criminalization and Prospects for Implementation in Ukrainian Legislation. *Problematic Issues of Domestic Violence and Gender-Based Violence in Ukraine under Martial Law: Proceedings of the All-Ukrainian Scientific and Practical Conference (Rivne, March 18, 2025)*. International University of Economics and Humanities named after Academician Stepan Demianchuk. Lviv–Toruń: Liha-Pres, 2025. Pp. 11–14 (in Ukr.). **11.** Dietrich O. I. The Concept and Content of Psychological Violence in the Criminal Law of Ukraine: Problems of Definition. Bulletin of Taras Shevchenko National University of Kyiv. Legal Sciences. 2007. Issues 74–76. **12.** Serious Crime Act 2007. Available at: <https://bills.parliament.uk/bills/79>. **13.** Criminal Code of Ukraine: Current legislation with amendments and additions as of September 7, 2022. Official text. Kyiv: Alerta, 2022. 240 p. (in Ukr.). **14.** Communications Act 2003. Available at: <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2003/21/contents>. **15.** Telecommunications Act. Available at: <https://laws-lois.justice.gc.ca/eng/acts/t-3.4/?wbdisable=false>. **16.** Kvasha R. S. Stalking (Obsessive Pursuit): Foreign Experience of Criminal Law Counteraction. *Almanac of Law*. 2022. Issue 13. Pp. 216–221. Available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ap_2022_13_37 DOI: 10.33663/2524-017X-2022-13-35 (in Ukr.).

Feshchenko Oleh. Information and psychological violence in criminal law

Introduction. Modern information technologies exert a significant influence on social relations, and unfortunately, not always a positive one. In the era of digital transformation, there is a tendency to move away from direct physical violence in favor of informational and remote forms of influence on individuals. The consequences of applying methods of information-psychological influence can be observed in numerous cases of suicides among participants of so-called “death groups” on social networks, the transfer of money to fraudsters, and other socially dangerous situations. The use of methods of destructive psychological influence and information technologies causes harm to the individual and destroys their psyche. This type of criminal activity is constantly evolving and adapting to new information technologies; therefore, combating it requires continuous development and improvement of methods and technologies, as

well as, first and foremost, their consolidation in the norms of criminal law. Computer technologies, particularly communication technologies, are becoming tools for committing crimes without physical contact, through psychological violence, which leads to a large number of victims.

The purpose of the article is to installation the criminal-law aspects of information-psychological violence against the individual, to identify its characteristics, as well as to compare the legislation of foreign countries and Ukraine in order to improve legal methods of combating it.

Conclusion. A significant part of our lives has moved into the online space. Therefore, it is natural that new types of crimes committed in cyberspace are emerging. The use of digital technologies and digital transformation has led to the emergence of new forms of socially dangerous acts in which information-psychological violence plays a key role. Modern information and communication technologies have created conditions for remote influence on the human psyche for the purpose of persecution, aggression, threats, blackmail, or insults, which has significantly expanded the possibilities for committing crimes without physical contact. Despite the fact that online violence is virtual in nature, it can cause very real harm to victims.

Scientific approaches to defining information-psychological violence demonstrate its multidimensional nature, encompassing a wide range of manifestations – from cyberbullying and mobbing to online harassment and the use of harmful information for the purpose of manipulation, humiliation, or control over an individual. At the stage of legal qualification of such acts, numerous questions arise, as social relations change faster than legislation.

Despite the social danger of such acts, the current criminal legislation of Ukraine does not contain an adequate normative framework for defining information-psychological violence as the objective element of a crime. Existing articles of the Criminal Code of Ukraine only partially cover certain forms of cyber violence, leaving a significant number of socially dangerous acts outside legal regulation, including virtual stalking. Comparative analysis shows that the legislation of a number of foreign states already recognizes such actions as crimes, which emphasizes the relevance of improving the national legal framework.

Therefore, it is necessary to update the criminal legislation of Ukraine by enshrining the concept of information-psychological violence, defining its subjective and objective elements, and expanding criminal-law protection of individuals against new forms of cybercrime.

Keywords: information-psychological violence; cyberviolence; cyberbullying; mobbing; crimes; communication technologies.

Дата першого надходження рукопису до видання: 18.01.2026

Дата прийнятого до друку рукопису після рецензування: 03.03.2026

Дата публікації: 24.03.2026